

ERİŞİLEBİLİRLİK

Engelliler tarafından güvenli ve bağımsız olarak; Umuma açık hizmet veren her türlü yapı ve açık alan ile toplu taşıma araçlarının ulaşılabilir ve kullanılabilir olmasıdır.

Engelliler Hakkında 5378 sayılı Kanun 7/7/2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu Kanuna göre;

Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmî yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile **gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık** hizmet veren her türlü yapılar

Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler, *şehir içinde* kendilerince sunulan ya da denetimlerinde olan sürücü koltuğu hariç dokuz veya daha fazla koltuğu bulunan araçlarla sağlanan toplu taşıma hizmetleri

Turizm taşımacılığı yapılan araçlarla sağlanan taşıma hizmetleri, özel ve kamu *şehirler arası* toplu taşıma hizmetleri ile yolcu gemileri

7/7/2018 tarihine kadar engelliler için erişilebilir duruma getirilir. Belirtilen sürenin bitiminden itibaren **üç yılı** geçmemek üzere ek süre verilebilir.

ERİŞİLEBİLİRLİK KOMİSYONU

Erişilebilirlik standartlarının ve yükümlülüklerinin uygulanmasının izlenmesi ve denetimi her ilde Aile ve Sosyal Politikalar, Bilim, Sanayi ve Teknoloji, İçişleri, Çevre ve Şehircilik, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlıkları ile engelliler ile ilgili konfederasyonların temsilcilerinden oluşan komisyon tarafından yapılır. Komisyon, Vali veya görevlendireceği Vali Yardımcısı başkanlığında il müdürü, Bakanlıkların taşra teşkilatında görevli mimar, mühendis, şehir plancısı, peyzaj mimarı veya inşaat teknikerlerinden birer asil ve birer yedek üye ile toplam beş kişiyi geçmeyecek şekilde, engellilerle ilgili konfederasyonların farklı engel gruplarını temsil eden, o ilde ikamet eden tercihen engelli bireylerden ikişer asil ve ikişer yedek üyeden oluşmaktadır.İhtiyaç halinde birden fazla komisyon kurulabilir.

Denetim komisyonlarınca tespit edilen *gerçek ve özel* hukuk tüzel kişilerine Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından her bir tespit için **bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına** kadar idari para cezası uygulanır. Bu şekilde bir yıl içinde uygulanacak idari para cezasının tutarı **ellibin lirayı** geçemez. Denetim komisyonlarınca tespit edilen *büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarına* Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından her bir tespit için **beşbin Türk Lirasından yirmibeşbin Türk Lirasına** kadar idari para cezası uygulanır. Bu şekilde bir yıl içinde uygulanacak idari para cezasının tutarı **beşyüz bin lirayı** geçemez.

- Erişilebilirlik Belgesi: Komisyon tarafından denetlenen umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ve açık alanlar ile toplu taşıma araçlarının denetim tarihi itibari ile erişilebilirlik mevzuatına uygunluğu komisyonca belirlenenlere valilik tarafından verilecek belgedir.
- Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği; Aile, Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. (*Yönetmeliğin 20.07.2013 R.G. Tarihi*)
- Erişilebilirlik Standartları; Türk Standartları Enstitüsünün yayımlamaktadır.

T.C.
Edirne Valiliği
Aile, Çalışma ve
Sosyal Hizmetler
İl Müdürlüğü

..... İLİ ERİŞİLEBİLİRLİK İZLEME VE DENETLEME KOMİSYONU

Erişilebilirlik Belgesi

(Belge düzenlenen kurum/kuruluş adı)

Bu belge; tarihinde İli

Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Komisyonu tarafından yapılan inceleme sonucunda ve
..... tarihli Komisyon toplantısında alınan sayılı karar ile erişilebilir olduğu belirlenen
..... için düzenlenmiştir.

.....
VALİ

BİNA ANA GİRİŞİ

Tüm ticari, idari, kamu binaları ile mesken binaları ana girişleri yaya kaldırımından itibaren engelsiz olmalıdır.

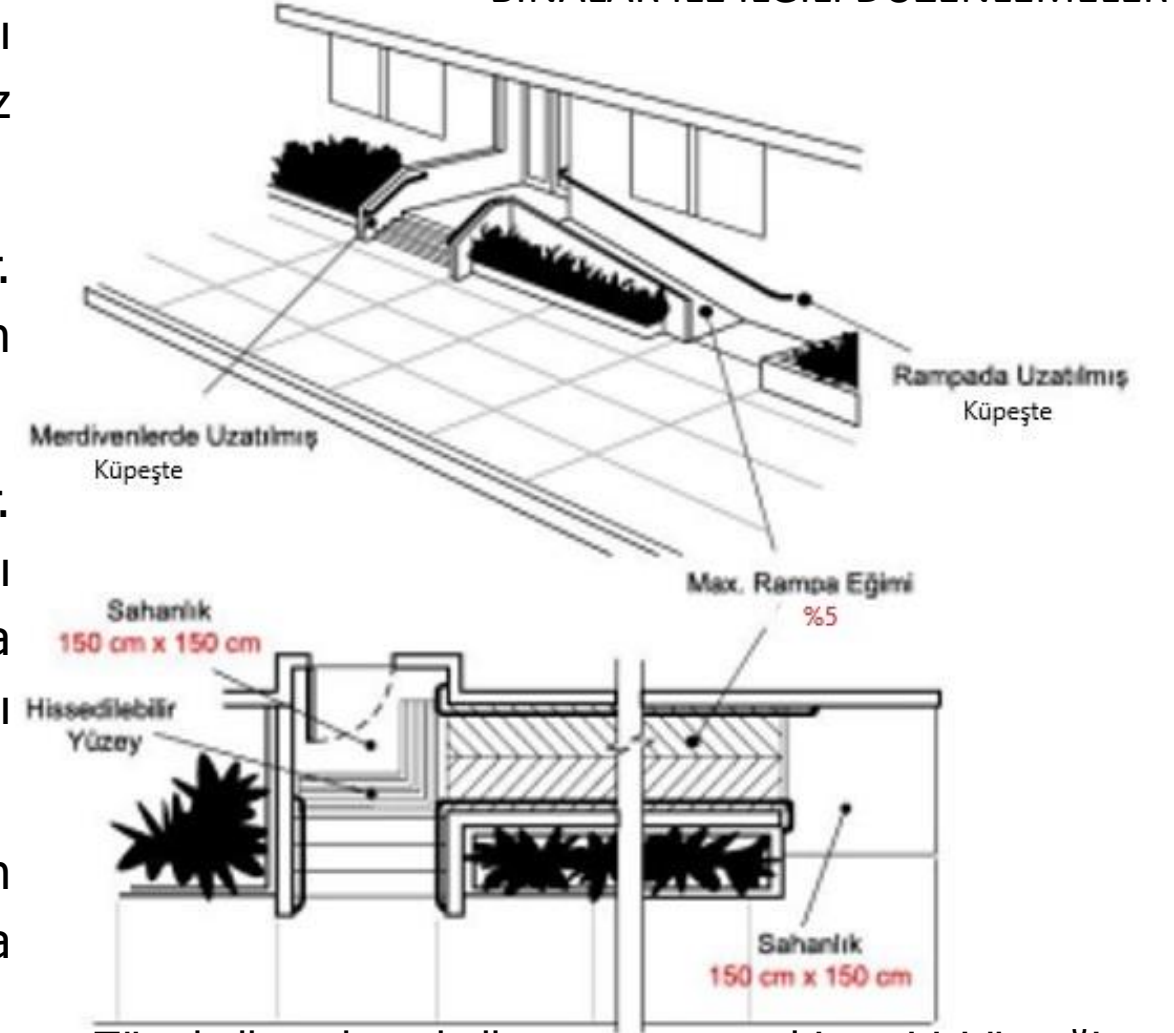
Bina girişi önünde geniş giriş sahanlığı bulunmalıdır. Bina girişi kaygan olmayan sert malzemedен yapılmalı ve iyi aydınlatılmalıdır.

En az bir ana giriş engelliler için kullanılabilir olmalıdır. Kamu ve ticari bina girişleri merdivenli olması halinde engellilerin kullanabileceği eğimde rampa yapılmalıdır. Rampaların başında ve sonunda ayrı dokuda sahanlık bulunmalıdır.

Kamu binalarıyla ticari bina girişlerinde engellilerin kullanacağı giriş ve çıkışlar uygun işaret veya sembolle belirtilmelidir.

ERİŞİLEBİLİR YAPI STANDARTLARI

BİNALAR İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER

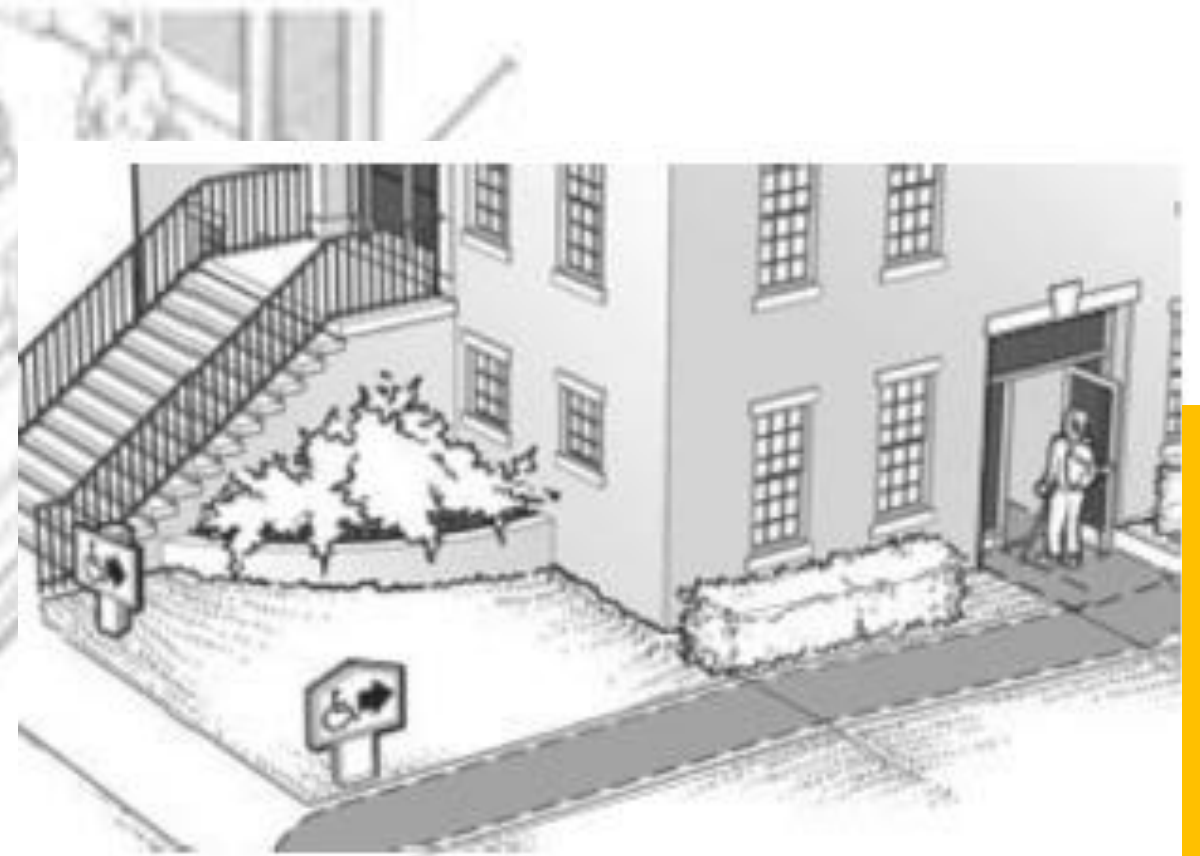

Tüm kullanıcıların kullanımına uygun bina girişi örneği

BİNA ALTERNATİF GİRİŞİ

Binaların en az bir girişine engelsiz ulaşım ve giriş olanağı sağlanmalıdır. Ulaşılabilir tüm güzergâh noktaları en az 90 cm eninde olmalı, rampaların eğimi 1:20 (%5)'den fazla olmamalıdır. 15 cm'den daha yükseğe çıkan rampaların her iki yanında korkuluk düzenlenmelidir. Korkuluklar rampa yüzeyinden 90 cm yükseklikte olmalıdır. Rampaların kenarlarında kenar korumaları en az 5 cm yükseklikte düşünülmelidir.

Eğer alternatif ulaşılabilir girişler kullanılacak ise, bu girişlerin tabelalar ile ulaşılabilir güzergâh üzerinde işaretlenerek yönlendirilmeleri sağlanmalıdır. Bu ulaşılabilir giriş kapısı önünde yeterli manevra alanı bulunmalı ve kapı ulaşılabilirlik düzenlemelerine uygun olmalıdır.

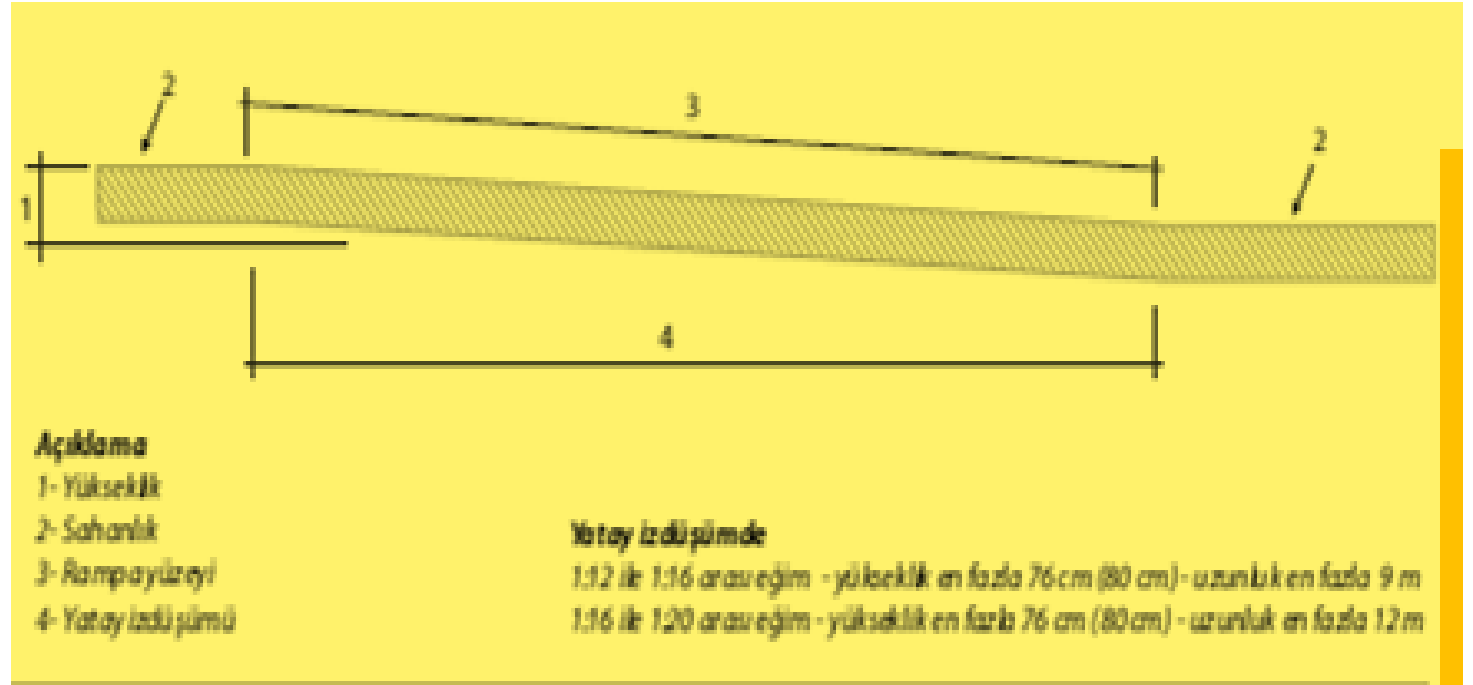
Alternatif giriş örneği

RAMPALAR

TST 9111'e göre bina girişlerindeki rampaların taşınması gereken özellikler:

- Farklı seviyelerdeki yerler birbirine rampalarla bağlanmalıdır.
- Rampa yüzeyleri sert, kaymaz ve düzgün olmalıdır.
- Ulaşılabilir bir güzergahta eğim 1:20'den (% 5) daha dik olmamalıdır.
- Tekerlekli sandalye kullanan engelliler için rampaların korunmasız tarafına en az 5 cm yüksekliğinde koruma bordürü döşenmelidir.
- Rampaların başında ve sonunda sahanlıklar bulunmalıdır.
- Seviye farkının 1,3 cm'den fazla olması durumunda rampa yapılması gereklidir.

- Rampa sahanlıkta yön değiştiriyorsa, sahanlık en az 1,50 m x 1,50 m olmalıdır.
- Görme engelliler için sahanlıklar rampa ile zıt renkli olabilir.

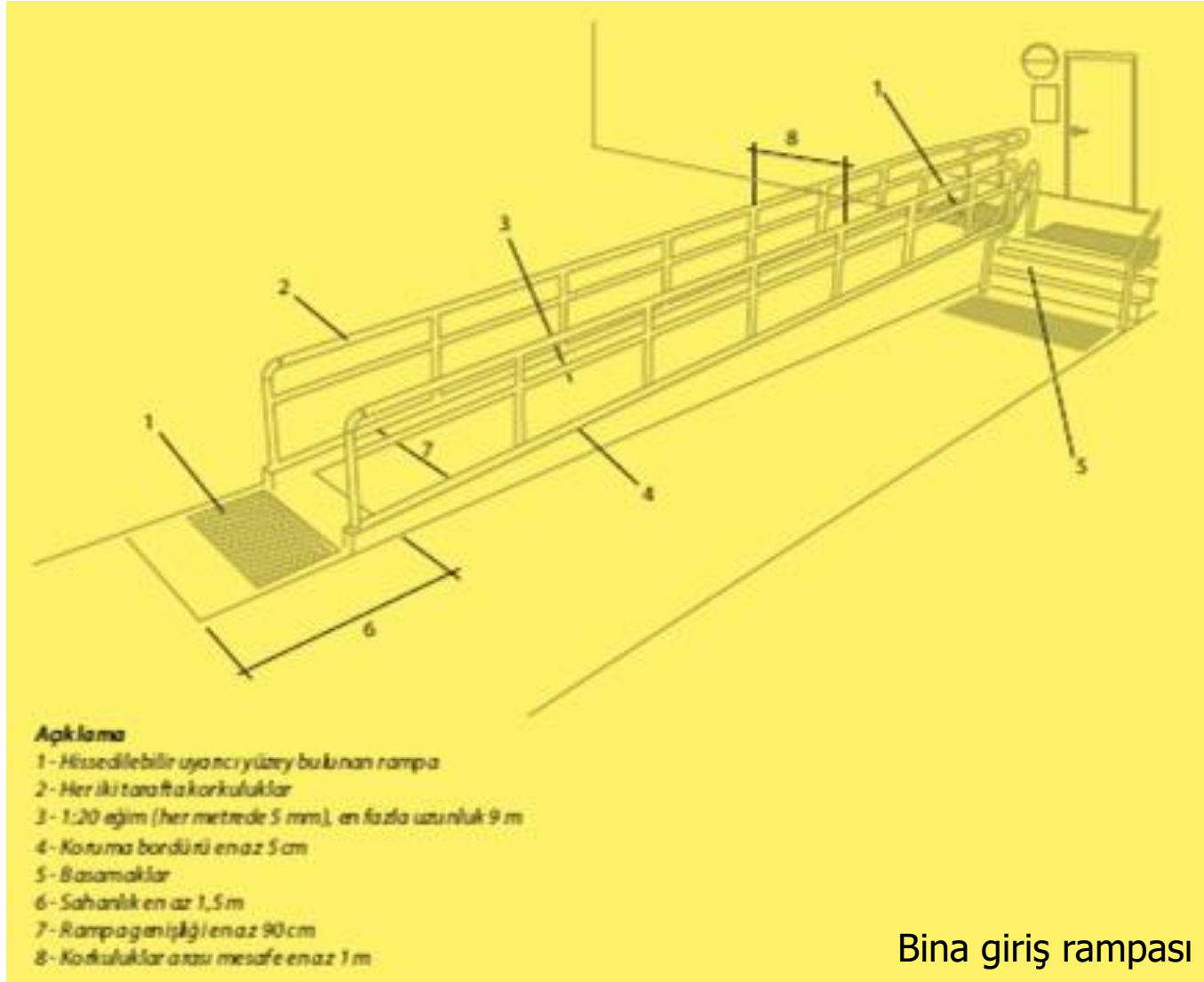
Şekil 53. Ulaşılabilir güzergahta rampa (TS 9111)

ERİŞİLEBİLİR YAPI STANDARTLARI

BİNALAR İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER ■ ■

GİRİŞ RAMPALARI

- Bina giriş rampalarının net genişliği en az 90 cm, tercihen 1 m olmalıdır. Kamu kullanımına açık binalarda net genişlik **en az 1m** olmalıdır.
- Rampa yatay uzunluğu 2 m'den fazla ise veya rampa yüksekliği 15 cm'den fazla ise rampanın her iki tarafında korkuluk bulunmalıdır.
- Rampalar düz, sert, sabit ve kaymayı önleyici yüzeye sahip olmalı, üzerinde drenaj ızgarası bulunmamalıdır.
- Rampa başlangıcında ve sonunda uygun hissedilebilir yüzeyler bulunmalıdır.
- Duvar ile küpeşte arası mesafesi net 4 cm'den az olmamalıdır
- Korkuluğa bitişik duvar veya diğer yüzeylerde çıkıntı ve pürüzler olması durumunda, çıkıntı veya pürüz yüzeylerinden 5 cm mesafede olmalıdır.

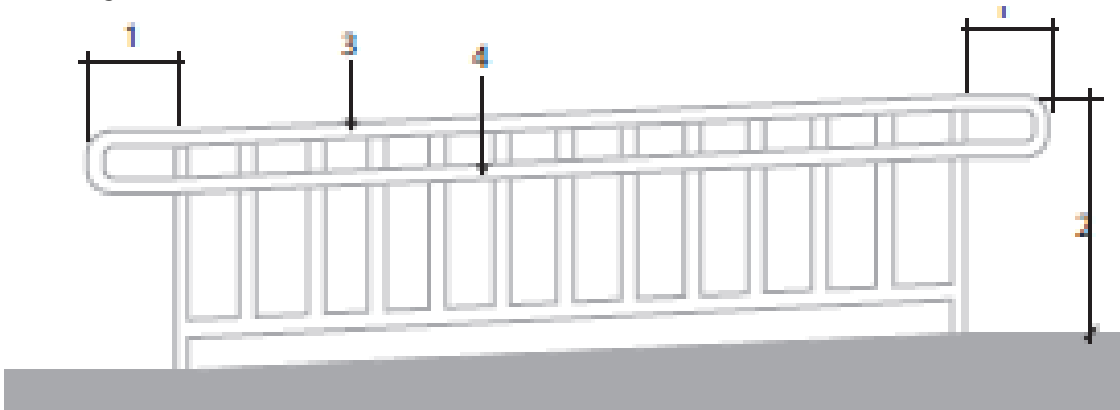

ERİŞİLEBİLİR YAPI STANDARTLARI

BİNALAR İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER ■ ■

KÜPEŞTE VE TIRABZANLAR

- Her iki tarafı boşluk olan rampaların her iki tarafına, boşluk tek tarafta ise boşluk olan tarafa tırabzan yapılmalıdır. Rampaların duvar taraflarına da küpeşte yapılmalıdır.
- Genişliği 3 m'den fazla olan rampalarda ilave olarak rampa ortasına korkuluk yapılmalıdır.
- Küpeşterler kolayca kavranabilecek formda olmalıdır. Tırabzan üzerinde 70 cm ve 90 cm olmak üzere iki ayrı yükseklikte küpeşte yapılmalıdır.
- Küpeşte rampanın başlangıcından en az 30 cm önce başlamalı ve bitiminden itibaren en az 30 cm devam etmelidir.
- Az gören özürllüer tarafından kolayca fark edilebilmesi amacıyla tırabzan ve/veya küpeşte rengi bitişik yüzeylere zıt renklerden seçilmelidir.

Açıklama

- 1 - 30 cm
- 2 - 90 cm
- 3 - 1. düzey küpeşte
- 4 - 2. düzey küpeşte (70 cm yüksekliğinde)

Açıklama

- 1 En az 5 cm

KORUMA BORDÜRÜ

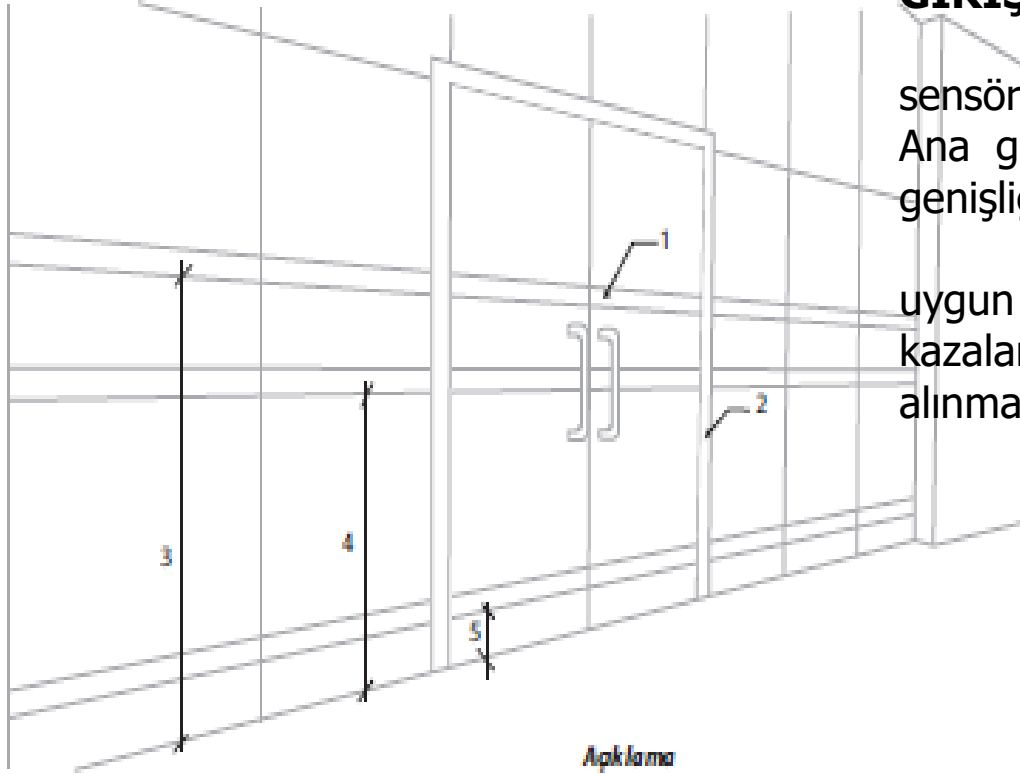
- Rampa ve sahanlıkların korunma bulunmayan tarafına en az 5 cm yüksekliğinde koruma bordürü konulmalıdır.

GİRİŞ KAPISI

Giriş kapısı, duvarla aynı hizada bir düzlem oluşturmamalı ve sensörlü aydınlatma tercih edilmelidir.

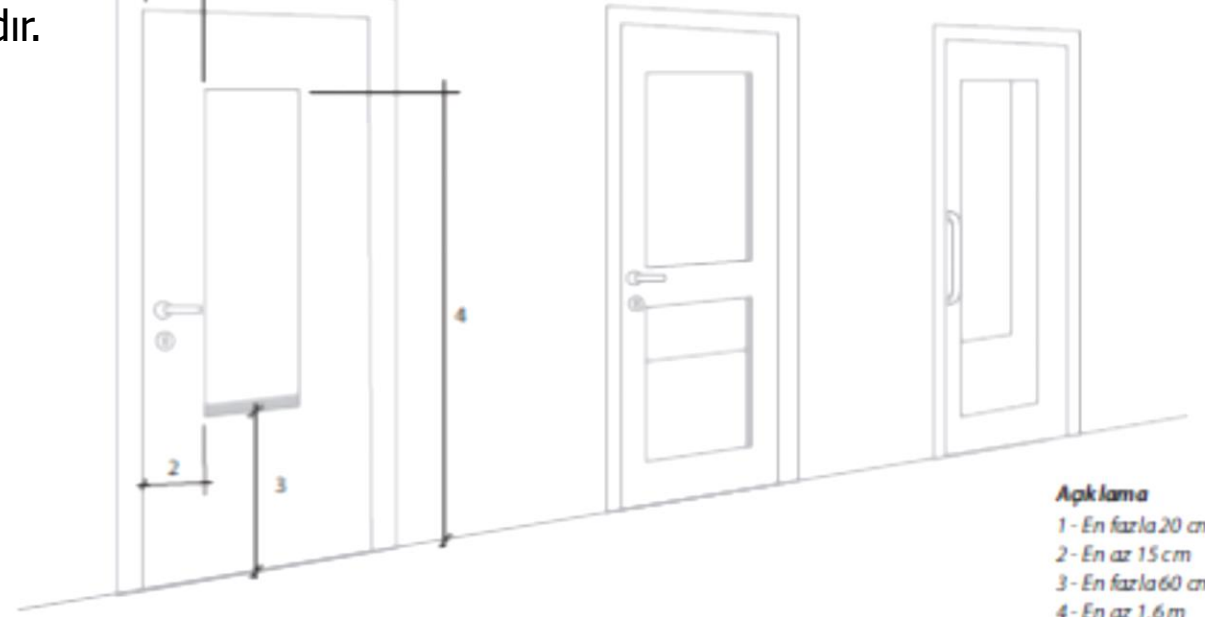
Ana giriş kapısının genişliği, çift kanatlı kapılarda, kanatlardan birinin genişliği **en az 1 m** olmak üzere toplam 1,5 m'den daha az olmamalıdır.

Az gören engellilerin kapıya çarpmalarını önlemek için kapı uygun biçimde işaretlenmelidir. Kapıda büyük cam yüzeyler varsa, kırılıp kazalara yol açmaması için şekillere uygun gerekli işaretleme önlemleri alınmalıdır.

Açıklama

- 1- 7,5 cm görsel işaretleme, iki farklı renk kullanılmalı
- 2- Kapı çerçevesinde en az 5 cm genişliğinde görsel
- 3- İşaretleme yüksekliği 1. düzey 1,3 m- 1,4 m
- 4- İşaretleme yüksekliği 2. düzey 90 cm- 1 m
- 5- İşaretleme yüksekliği 3. düzey 10 cm- 30 cm (ta)

Açıklama

- 1- En fazla 20 cm
- 2- En az 15 cm
- 3- En fazla 60 cm
- 4- En az 1,6 m

İÇ KAPILAR VE ÖZELLİKLERİ

İç Kapı net genişliği iç kapılarda **90 cm**'den, bağımsız bölüm kapılarında **100 cm**'den az olmamalıdır.

Kapılarda eşik yapılmaması tavsiye edilir. Eşik yapılmasının zorunlu olduğu durumlarda eşik yüksekliği 1,3 cm'den yüksek olmamalıdır. Tekerlekli sandalye kullananlar için, eşikler iyi sabitlenmeli, pahlı olmalı ve lastik eşikler tercih edilmelidir.

KORİDORLAR VE HOLLER

Bina içindeki koridorların engelsiz net açıklığı **en az 90 cm**, yerden net yüksekliği ise en az 2,2 m olmalıdır. Bu alan içinde yatay veya düşey bir engel bulunmamalıdır.

MERDİVENLER

Basamaklar merdiven tasarımında derinlik ve yükseklik olarak birbiriyle orantılı olmalıdır

(1 derinlik + 2 rıht = 60 cm - 64 cm).

Basamak derinliği en az 28 cm olmalıdır. Engelli için ayrıca düzenleme olmadığı (rampa,asansör vb.)

durumlarda basamak yüksekliği en fazla 16 cm, diğer durumlarda ise en fazla 18 cm olmalıdır.

YÜZEY DOKUSU

Ulaşılabilir güzergahlar boyunca zemin ve döşeme yüzeyleri sert, sabit, sağlam, dayanıklı ve kaymayan özellikte olmalıdır.

ASANSÖRLER

Girişten asansöre engelsiz ve en fazla 30 m mesafede ulaşım sağlanmalıdır.

Girişten itibaren asansörlere yönlendirme işaretleri bulunmalıdır.

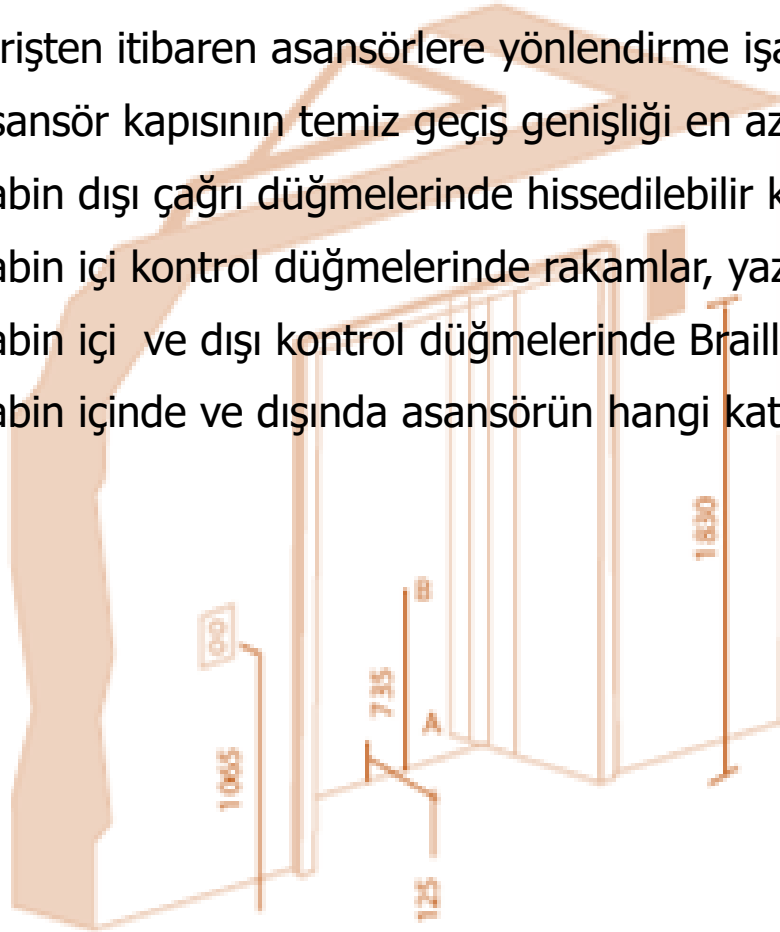
Asansör kapısının temiz geçiş genişliği en az 90 cm olmalıdır.

Kabin dışı çağrı düğmelerinde hissedilebilir kabartmalı harfler ve semboller bulunmalıdır.

Kabin içi kontrol düğmelerinde rakamlar, yazılar ve semboller hissedilebilir kabartmalı olmalıdır.

Kabin içi ve dışı kontrol düğmelerinde Braille alfabeli rakam ve yazılar ile yazılmış olmalıdır.

Kabin içinde ve dışında asansörün hangi kata geldiğini anons eden sesli uyarı sistemleri ve görsel uyarı sistemleri olmalıdır.

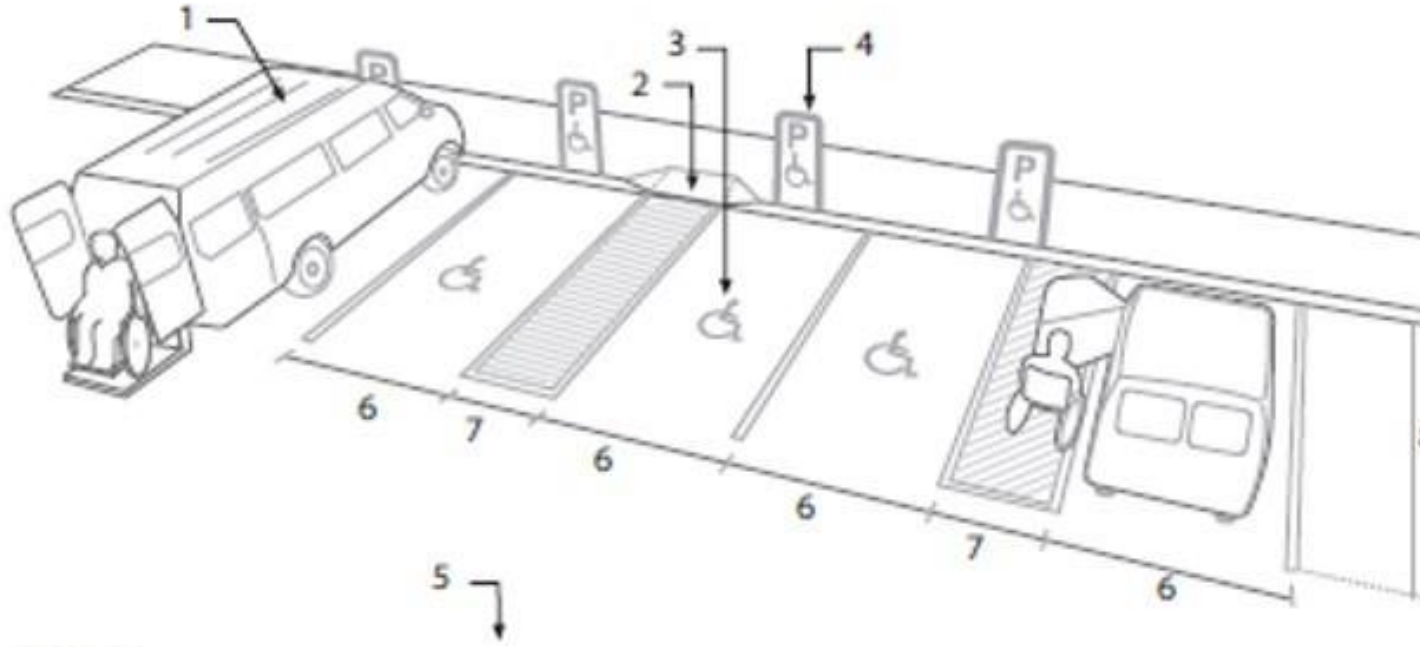
ERİŞİLEBİLİR YAPI STANDARTLARI

BİNALAR İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER ■ ■

AÇIK VE KAPALI OTOPARKLAR

Engelli otoparkı bina girişine 30 m'den uzak olmamak üzere, mümkün olduğu kadar yakın, otomobile binecek ve inecek yeterli mekâna olanak veren ve binaya erişimde güvenli bir yolla bütünleşik biçimde olmalıdır.

Engelliler için tüm tesisteki Kapalı Otopark park yeri sayısının %5'i kadar Kapalı otopark yeri ayrılması gerekmektedir.

Açıklama

- 1- Van tipi araçlarda en az toplam yükseklik 2,6 m
- 2- Kaldırım rampası
- 3- Uzağılabilitik sembolü
- 4- Uzağılabilitik sembolü de içeren işaretleme
- 5- Düz ve sert yüzey
- 6- 2,5 m
- 7- 1,5 m
- 8- 6 m

Park yeri örnekleri

GİRİŞ YAYA YOLLARI

Girişte izlenecek yolun genişliği en az 2 m tercihen 3 m olmalıdır.

BAHÇE YAYA YOLLARI

Bahçe yolları en az 2 m genişliğinde olmalıdır. Bahçe yolları, çakıl gibi gevşek ve kaygan malzeme ile döşenmemelidir.

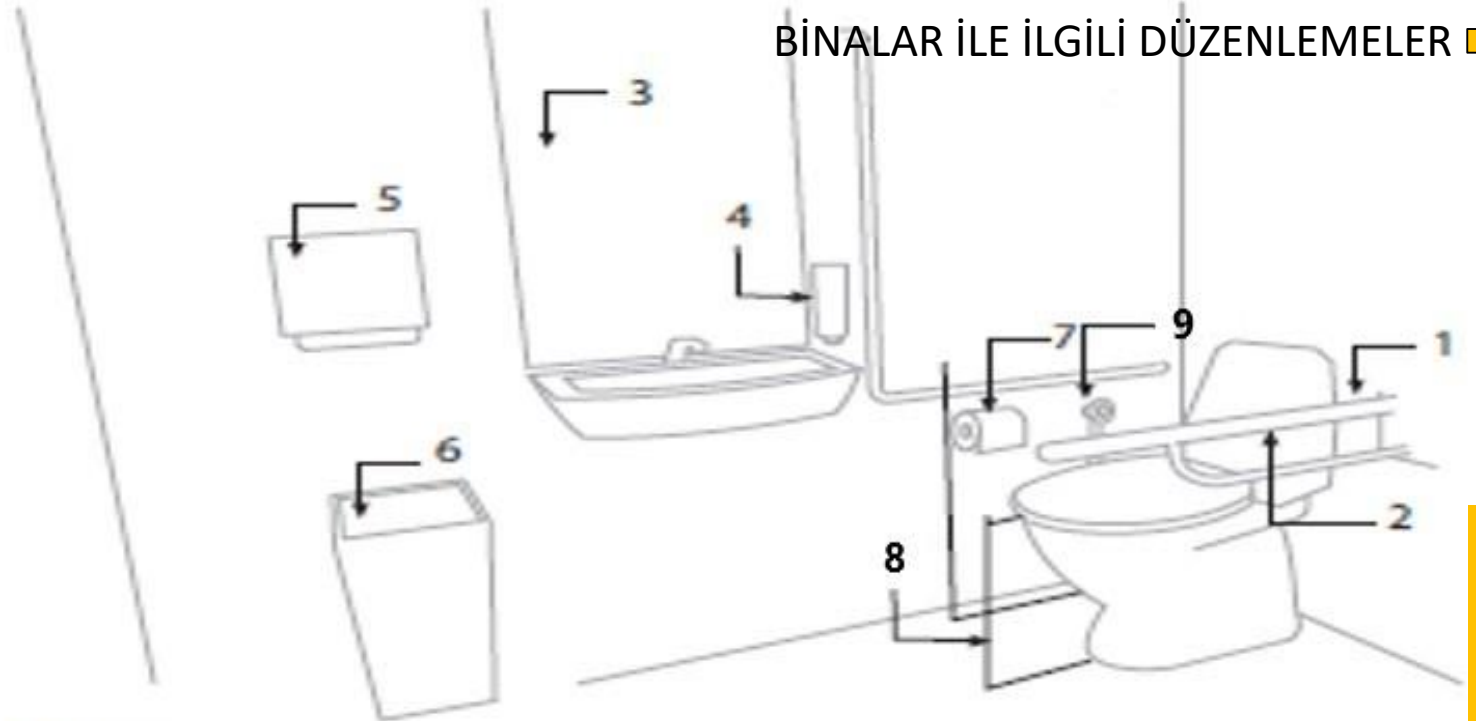
TUVALETLER

İşhanı, büro, çarşı, pasaj, mağaza gibi binalarla, otel ve benzerlerinde en çok 25 kişiye; sinema, tiyatro gibi umumi binalarda ise en çok 50 kişiye, en az 1 kadın ve 1 erkek ayrıca Engelliler için de en az 1 kadın, 1 erkek olmak üzere standardına uygun tuvalet, pisuar ve lavabo yapılması gereklidir.

Zemin ve döşeme yüzeyleri kaymayan (ıslak/kuru) özellikte olmalıdır.

Menteşeli kapılar en az 90 derece açılabilir olmalıdır. Kapılarda net açıklık en az **90 cm** olmalıdır.

Kamu kullanımına açık engelli tuvaletlerinde acil durum çağrı aparatı, klozetten ve yere düşüldüğünde yetişilebilecek şekilde, iple çekilerek çalıştırılabilir özellikte olmalıdır.

Açıklama

- 1 Katlanabilir tutunma çubuğu
- 2 Tutunma çubukları klozet yüksekliğinden 25-35 cm daha yukarıda olmalıdır
- 3 Aynanın yerden yüksekliği en fazla 90 cm - aynanın en üst noktası en fazla 1,9 m'de olmalıdır
- 4 Sıvı sabun kavanoz yerden yüksekliği 80 cm - 1,1 m
- 5 Kağıt havluluk veya el kurutma makinesi yerden yüksekliği 80 cm - 1,1 m
- 6 Çöp kutusu
- 7 Tuvalet kağıdı (En az 43 cm - en fazla 48 cm yüksekliğe yerleştirilmiş)
- 8 En az 43 cm - en fazla 48 cm
- 9 Taharet musluğu (En az 43 cm - en fazla 48 cm yüksekliğe yerleştirilmiş)

BİNALARDA İŞARETLEME

İyi aydınlatılmış, net ve okunabilir işaretler; uygun bir yüksekliğe konumlandırılmalıdır. Yazılı bilgilendirmeler herkesin anlamasını kolaylaştırmak için sembollerle desteklenmelidir. İşaretler; sağlam ve değiştirilmesi, temizlenmesi, onarılması kolay malzemedir yapılmalıdır.

İŞARETLERİN BAŞLICA TÜRLERİ

Yönlendirme işaretleri: Krokiler, planlar, maketler vb.

Yön işaretleri: A noktasından B noktasına yön gösterici işaretler

İşlevsel işaretler: Açıklayıcı bilgilendirme.

Bilgilendirici işaretler: Sadece bilgi, örneğin bir isim..

Kamu kullanımına açık binalarda, ana girişten hemen sonra bir yönlendirme planı bulunmalıdır.

Tuvaletlere yönlendirme işaretleri bir bölgenin ya da binanın her bölümünde olmalıdır. Merdiven boşluklarında tüm giriş ve çıkış noktalarını belirten bilgilendirme işaretleri bulunmalıdır. Kat numaraları, her katta, her asansör girişinin dış çerçevesinin her kenarına konumlandırılmalıdır.

Kabartmalı ve Braille İşaretler

Asansörlerdeki kontrol panelleri üzerinde, otellerde odaların oda numaralarında, umumi tuvaletlerin kapılarında ve buna benzer yerlerde işaretler kabartmalı ve Braille alfabesi kullanılarak sağlanmalıdır.

Kabartmalı Haritalar Ve Kat Planları

Hissedilebilir harita veya kat planı üzerinde yalnızca önemli bilgiler yer almalıdır. Haritalar ve kat planları tamamen yatay bir düzleme yerleştirilmemeli, okuma kolaylığı için 20° - 30° arasında açı oluşturacak şekilde monte edilmelidir.

Duyumsanabilir (Hissedilebilir) Yüzeyler

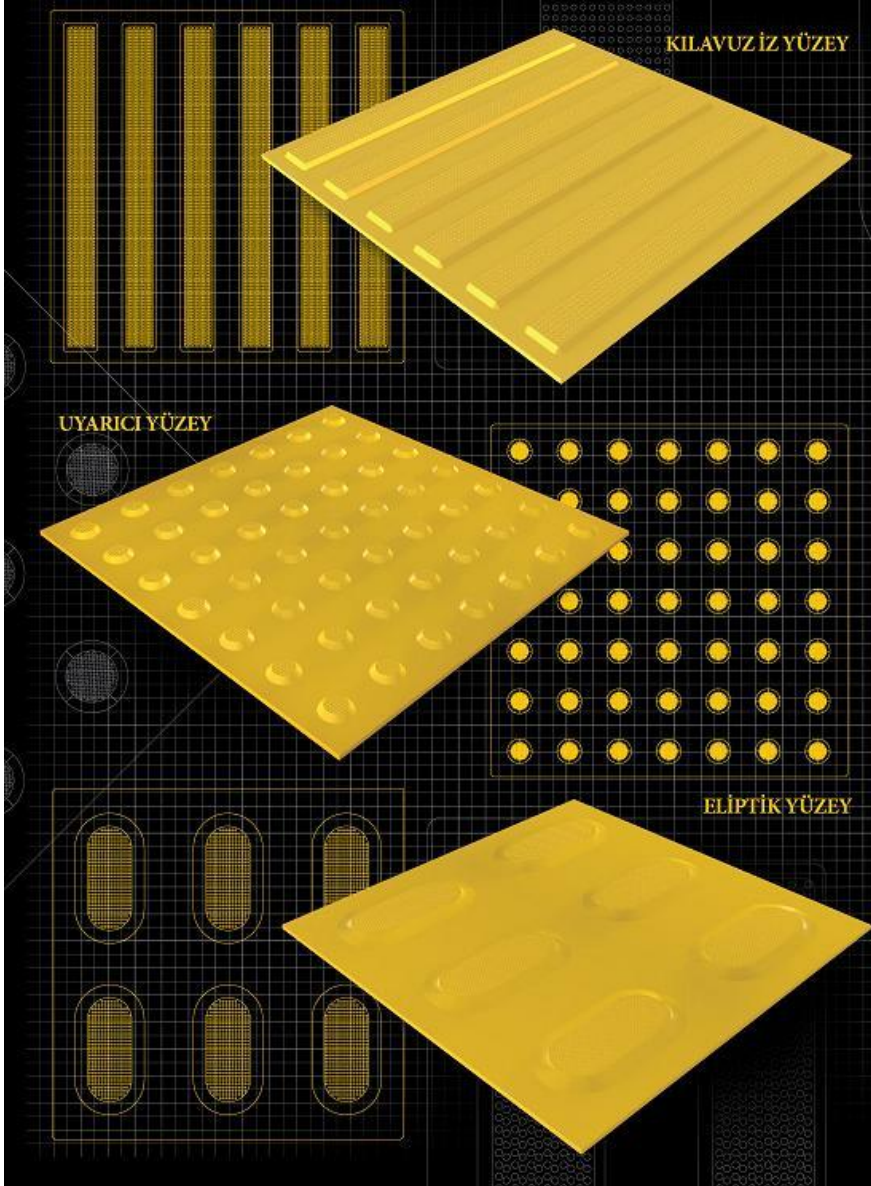
Duyumsanabilir yüzeyler için farklı ülkelerde farklı malzeme, boyutlandırma ve döşeme kuralları uygulanmaktadır.

Bu malzeme doğal taş, beton, tuğla ve benzeri olabildiği gibi, termoplastik malzeme olarak da döşenebilir.

Bu amaçla kullanılan üç temel duyumsanabilir (hissedilebilir) yüzey ögesi şunlardır:

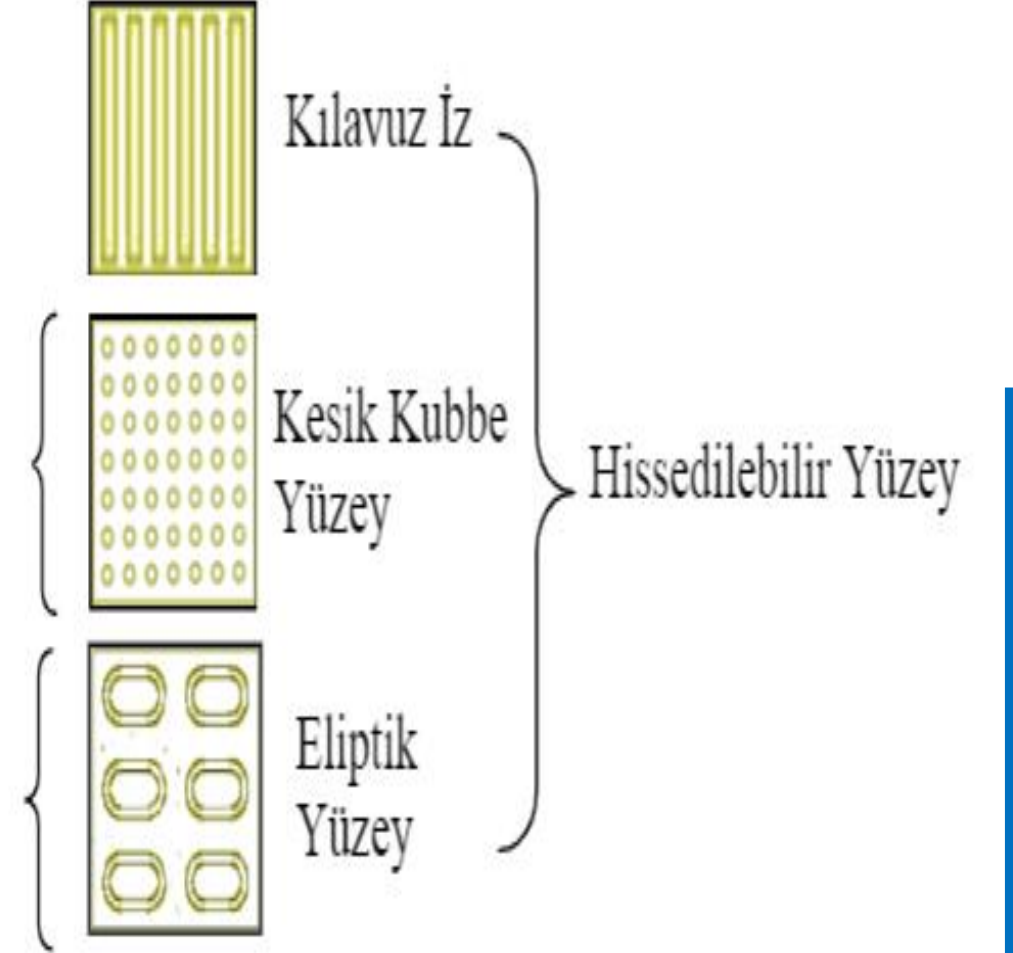

BİLGİLENDİRME, İŞARETLEME VE DUYUMSANABİLİR (HİSSEDİLEBİLİR) YÜZEYLER

Yön Değişirme
ve Uyarıcı Yüzey

Uyarıcı Yüzey

ENGELLİ VATANDAŞLARIMIZIN VE DEVLET KORUMASINDAN YARARLANMIŞ GENÇLERİMİZİN KAMU KURUMLARINA YERLEŞTİRİLMESİ TÖRENİ

01.2020

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN, erişilebilirlik standartlarının belirlenmesi ve tüm kurumların çalışmalarını buna göre yürütmesinin önemine dikkat çekerek **2020'yi "Erişilebilirlik Yılı"** olarak ilan etti.